

**Tanja Milenković, *Idiomi u srpskom jeziku*. Aleksinac: Atelje 63
2006, 273 str.**

Iako iz naziva nije sasvim jasno o kakvom se delu radi, *Idiomi u srpskom jeziku* Tanje Milenković pre svega su frazeološki rečnik s kratkim uvodnim, uslovno rečeno, teorijskim delom.

Nakon Uvodne reči (9–10) i terminološkog određenja idioma (frazelogizama, frazeoloških jedinica, frazema) (11–12), navodi se nekoliko klasifikacija idioma (12–29): podela prema sintaksičkoj strukturi (predložko-padežne konstrukcije, sintagme, zavisne rečenice, nezavršene rečenice, potpune rečenice), podela prema morfološkoj strukturi (imenica, pridev, glagol, zamenica, prilog, broj i veznik u morfološkoj strukturi idioma), podela po značenju (globalni i komponentni idiomi, sinonimni idiomi, polisemični idiomi), podela prema poreklu i sferi upotrebe (književni idiomi, profesionalni idiomi, naučni idiomi, administrativno-pravni idiomi, razgovorni idiomi, idiomi terminološkog karaktera, narodne poslovice - idiomi, internacionalni idiomi), podela prema emocionalno-ekspresivnoj obojenosti (sa pozitivnom obojenošću, sa negativnom obojenošću, sa šaljivim prizvukom, sa ironičnim prizvukom). Svaki od navedenih tipova ilustrovan je jednim primerom. Kao ilus-

tracija idioma u „stilskoj funkciji“ navedeno je dvadesetak primera iz šest književnih dela, od *Žitija svetog Simeona* Svetog Save, preko Jefimijine *Pohvale knezu Lazaru*, *Gorskog vijenca* Petra Petrovića Njegoša, *Dange* Radoja Domanovića i *Narodnog poslanika* Branislava Nušića do *Korena* Dobrice Ćosića (29–34).

U poslednjem odeljku uvodnog dela („Poredbena analiza idioma srpskog i nekih stranih jezika“, 34–43) navode se parovi idioma ekvivalentnih po značenju: idiomi s istim ili sličnim bukvalnim prevodom i idiomi s različitim bukvalnim prevodom. N.pr.:

(1)	slovenački idiom	<i>Nije vse zlato, kar se sveti.</i>
	srpski idiom	<i>Nije zlato sve to sija.</i>
	značenje	<i>Spoljašnji izgled često vara.</i>
(2)	slovenački idiom	<i>Kar se Janezek nauci, to Janez zna.</i>
	srpski idiom	<i>to dikla navikla.</i>
	značenje	<i>Svako radi kako je navikao/naučio.</i>

Ovaj deo verovatno je namenjen učenicima osnovnih i srednjih škola, koji na brojnim primerima frazeologizama, klasifikovanih na različite načine, mogu da obnove i prošire svoje znanje.

Drugi, veći i važniji deo knjige, zauzima dvostubački rečnik idioma (45–266). Idiomi su navedeni prema azbučnom redu lekseme koja, po autorkinom mišljenju, čini leksičko jezgro idioma. Uz reči koje ne čine leksičko jezgro idiomi se ponekad navode bez definicije, uz upućivanje na reč koja čini leksičko jezgro, ponekad se ne navode uopšte, a ima slučajeva da se idiom nalazi uz više reči, s istom ili sličnom definicijom.

(3)	REČ
	dobiti reč
	– moći govoriti
	doći do reči v. uz <i>doći</i>
	držati koga za reč
	– pozivati se na izrečeno
	...
	javna reč
	– izgovoreno ili napisano u medijima
	krilata reč
	– duhovita izreka, misao i sl.
	krupne reči v. uz <i>krupan</i>
(4)	NOGA
	...
	ići nogu pred nogu
	– ići polako

- (5) **IĆI**
nogu pred nogu (ići)
– polako, oprezno (ići), korak po korak
- (6) **PODVITI**
podviti rep
– biti skromniji, manje samouveren;
– pokunjiti se
- (7) **REP**
...
pod(a)viti rep
povući se, pokunjiti se

Leksema uz koje se navode frazeologizmi ima više od 1 300. Među njima je najviše imenica i glagola, prideva je znatno manje, dok su ostale vrste reči retke. Definicije su kratke i sažete. Idiomi su sakupljeni „iz više izvora, a najviše iz šestotomnog *Rečnika srpskohrvatskog književnog jezika* u izdanju Matice srpske i Matice hrvatske, Novi Sad-Zagreb, 1967. god.“ (9–10).

ĐORĐE OTAŠEVIĆ (Beograd)